

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 8 maart 2021

Onderwerp: zienswijzen concept toekomstvisie 2030 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer.

Kenmerk: 772861/1557559

Bijlagen: Ontwerpbesluit

1. Inleiding

Waarom deze statenvoordracht

Het algemeen bestuur van het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer (RAUM) heeft de concept toekomstvisie 2030 op 2 december 2020 vastgesteld en naar de deelnemers (raden en staten) van het recreatieschap gestuurd met het verzoek om vóór 1 april 2021 hun zienswijzen op de conceptvisie kenbaar te maken. Wij stellen u voor in te stemmen met de concept visie en de zienswijzen daarop.

Het bestuur van het recreatieschap zal de zienswijzen vervolgens verwerken in de concept visie en de definitieve visie in hun eerstvolgende vergadering van 23 juni 2021 vaststellen.

Doel van de visie

Het doel van de visie is het natuur- en recreatiegebied in samenhang te versterken, als groene uitloopgebieden voor de inwoners van de omliggende dorpen en steden en met activiteiten gericht op de regio. De kwaliteit van zowel de natuur- recreatiegebieden (inclusief waterkwaliteit) wordt verhoogd en de ontwikkeling van landschap, natuur, recreatie en routes krijgt vorm als een in elkaar overlopend geheel. De visie legt de hoofdlijnen voor thema's en voor behoud en ontwikkeling van het gebied vast, uitgesplitst in deelgebieden met eigen accenten. De visie is tevens een kader voor hernieuwde promotie van het gebied.

De visie is tot stand gekomen op basis van het brede participatieproces met uiteenlopende bijeenkomsten, gesprekken, de inzet van online-raadpleging in de vorm van de app swipocratie en de inzet van interne en externe deskundigen. Daarbij zijn de ambities voor de toekomst van het RAUM benoemd.

Doelgroepen

Er zijn drie bezoekersdoelgroepen. Primair de inwoners uit de omliggende gemeenten als lokale gebruikers, (toenemend) de inwoners uit de regio en voor een beperkt deel ook toeristen uit de omringende historische steden. Met Alkmaar is een sterkere waterrelatie wenselijk.

De Metropoolregio Amsterdam (MRA) stroomt over van toeristen; de Zaanse Schans profiteert mee: 2 miljoen bezoekers per jaar. Deze verbinding kan in beperkte mate doorgetrokken worden, bijvoorbeeld door meer verblijf in RAUM te bieden, met van daaruit bezoek aan de Zaanse Schans en Amsterdam, Zaanstad en Haarlem. En vice versa kan RAUM meer opgenomen worden in arrangementen in de ruimere MRA.

Uitvoering

De visie dient als kader voor bestaande en nieuwe ontwikkelingen. Zo geven bestaande lopende projecten al uitvoering aan deze visie. Nieuwe eigen initiatieven of die van derden worden getoetst aan de visie. De vaststelling van de visie leidt niet tot financiële consequenties. Een aantal ontwikkelingen pakt het recreatieschap actief op aan de hand van een uitvoeringsprogramma dat in 2021 zal worden opgesteld. In dat uitvoeringsplan worden diverse projecten voor behoud en ontwikkeling concreet beschreven en verder uitgewerkt in stappen,

waaronder de financiële haalbaarheid. Met een uitvoeringsprogramma inclusief middelen kunnen sneller de doelen bereikt worden. De visie dient als kader voor de onderbouwing van eventuele subsidieaanvragen.

Behoud en ontwikkeling voor natuur en recreatie

De visie is een actueel kader voor (ruimtelijke) keuzes en uitwerkingen om het gebied te beschermen en benutten. De visie beschrijft de hoofdlijnen voor behoud en ontwikkeling van het gebied voor natuur en recreatie voor de komende 10 jaar. Daarbij is voortgebouwd op de vorige visie (2008) en aangesloten op actuele lokale en regionale beleidsplannen. Ook groeien we mee met veranderende doelgroepen en recreatieve trends. De beleidslijnen zijn samengebracht en vertaald naar een actueel ontwikkelbeeld per deelgebied. Omdat het gebied op veel vlakken waardevol is, wordt met zones gewerkt. Dit maakt duidelijk waar ruimte is voor ontwikkeling van natuurwaarden en biodiversiteit (behoud en bescherming) en waar passende recreatieve vernieuwing of verandering mogelijk is.

Recreatief-toeristisch potentieel

Het recreatief-toeristisch potentieel van RAUM en omstreken is groot. RAUM is omringd door en onderdeel van kenmerkende Noord-Hollandse landschappen. Deze hebben bijna allemaal een beschermde cultuurhistorische, landschappelijke of ecologische status. Belangrijke provinciale kaders (Omgevingsvisie en Verordening 2020) zijn Natuur Netwerk Nederland, Bijzonder Provinciaal Landschap, Werelderfgoed en de provinciale leidraad landschap & cultuurhistorie. De ontwikkeling van het RAUM is opgehangen aan die kwaliteiten van beschermde landschappen, natuur, water, cultuurhistorie en verhalen over het ontstaan van het landschap. Bijvoorbeeld rondom het intomen van het "IJ" (zeedijken, afdammingen Busch en Dam en Nieuwendijk, "De Kil" als restant van het Oer-IJ als waterverbinding en voormalig Wijkmeer) en de robuuste doorlopende structuren van de Ijdijken en de forten van de Stelling van Amsterdam.

Vervolg

De deelnemers van het recreatieschap zijn gevraagd vóór 1 april 2021 hun zienswijzen op de conceptvisie kenbaar te maken. Het bestuur van het recreatieschap zal de zienswijzen vervolgens verwerken in de visie en de visie vaststellen. Nadat de visie definitief is zal een uitvoeringsprogramma worden opgesteld.

De uitrol van het uitvoeringsprogramma zal voor een aantal projecten om meer of nieuwe (tijdelijk) bestedingsruimte vragen voor personele inzet of realiseerbaarheid van projecten. Indien mogelijk wordt dit binnen de dekking van de begroting opgelost. Projecten waarvoor nieuwe bestedingsruimte nodig is worden eerst voorgelegd aan het algemeen bestuur waarbij de subsidiemogelijkheden en andere externe financieringskansen verkend zijn.

Voorgestelde zienswijze Provincie Noord-Holland

Wij kunnen ons vinden in het concept toekomstvisie 2030 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer. Als deelnemer van het recreatieschap hebben wij uiteraard onze bijdrage (ambtelijk en bestuurlijk) voor deze conceptvisie geleverd. Wij stellen u voor in te stemmen met de conceptvisie en daarbij de voorgestelde zienswijzen (zie onder besluiten) in te dienen.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

Vanuit bestuurlijk, beleidsmatig en financieel oogpunt is het van belang dat er aandacht is voor verbonden partijen waar de provincie een financiële en/of bestuurlijke relatie mee heeft. De provincie Noord-Holland neemt deel aan de gemeenschappelijke regeling van RAUM.

De recreatieschappen zijn opgericht om laagdrempelige recreatie dicht bij de stedelijke bebouwing mogelijk te maken. De recreatieschappen worden gefinancierd door de bijdragen van de participanten en uit huur- en pachtopbrengsten.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

Financiering

De vaststelling van de visie leidt niet tot financiële consequenties. Na de visie volgt een uitvoeringsprogramma. Dat wordt in 2021 opgesteld en beschrijft de gewenste ontwikkelingen die het recreatieschap actief oppakt, aan de hand van uitvoeringsdoelen en acties in de diverse deelgebieden en op thema's (bijv. natuurontwikkeling, routes, historie). De acties bevatten recreatieve, ecologische en financiële doelen en een beschrijving van de maatschappelijke bijdrage van ontwikkelingen. Als onderdeel van de uitwerking wordt indien van toepassing een financieringsvoorstel voorbereid waarbij de mogelijkheden voor externe financiering worden meegenomen.

De provincie is van mening dat de benodigde kosten voor de uitvoering van de visie uit de reserves van het recreatieschap betaald dienen te worden. RAUM bestaat uit de twee hoofdgebieden: A-UM (Alkmaarderen Uitgeestermeer) en IJ-Z (IJmond tot Zaanstreek). Deze gebieden hebben verschillende deelnemers en dus ook gescheiden begrotingen. Provincie participeert in beide gebieden en betaalt in beide gebieden ongeveer 50% van de totale deelnemersbijdrage.

Op 2 december 2020 heeft het algemeen bestuur van het recreatieschap het financieel perspectief 2020-2030 vastgesteld. Daarbij heeft het bestuur besloten voor de overtollige reserves van € 950.000,- in het deelgebied IJ-Z specifieke bestemmingsreserves voor realisatie van visieambities te vormen. Voor de keuze van de projecten zijn voorlopig acht projecten genoemd. Over deze projecten zal later bij de behandeling van het uitvoeringsprogramma van de visie definitief worden besloten. Op deze manier is de financiering van de uitvoering van de visie voor een deel veilig gesteld.

Ook bij het deelgebied AUM zijn er bestemmingsreserves maar in mindere mate. Op 31-12-2020 bedraagt het saldo van bestemmingsreserve exploitatie € 433.330 (uit financiële meerjarenraming 2020-2030). Het beheer en onderhoud in het deelgebied AUM kost veel meer dan het deelgebied IJ-Z.

Grootste kostenposten voor het recreatieschap voor beide deelgebieden zijn beheer en onderhoud (in 2020 € 923.742 Bron: Financieel meerjarenperspectief 2020-2030 RAUM) en ondersteuning bestuur (in 2020 € 375.270).

Onder Beheer en Onderhoud vallen in hoofdlijnen de taken zoals (bron: programmabegroting 2021 RAUM):

- Verkeer en vervoer: het jaarlijks (groot)onderhoud van wegen, paden, kunstwerken, en weg- en terreinmeubilair, inclusief afschrijvingen;
- Fysieke bedrijfsinfrastructuur: activiteiten gericht op het scheppen van fysieke condities voor alle vormen van bedrijvigheid (vastgoedbeheer);
- Economische promotie: activiteiten die zijn gericht op het op de kaart zetten van het RAUM;
- Cultuur presentatie en productie: het faciliteren van evenementen indien van toepassing.
- Openbaar groen en (openlucht)recreatie: het beheer en het onderhoud verduurzamen en zo de baten en lasten van het recreatiegebied voor de lange termijn in evenwicht brengen.

Onder Bestuur en Ondersteuning vallen in hoofdlijnen de taken zoals:

Bestuur

- Bestuurlijke besluitvorming visie;
- Vergroten bewustzijn partners (Omgevingsmanagement);
- Bijdragen aan doelmatig besluitvormingsproces;
- Financieel sluitende meerjarenraming;
- Goedgekeurde accountantsverklaring bij de jaarrekening

Overhead

- Goede programmasturing in tijd, geld en kwaliteit gericht op realiseren doelen en juist uitvoeren van schapstaken. Voorbereiden, bewaken en rapporteren van de jaaropdracht. Voorbereiding en uitvoering van beleid en bestuursbesluiten;
- Invulling geven aan het vastgestelde uitvoeringsprogramma gericht op het realiseren van de doelen en ambities van de nieuwe visie;

- Doorlopend aandacht voor verbetering van het proces bestuursadvisering (afstemming, tijdigheid en volledigheid);
- Jaarlijks vernieuwing risicoanalyse;
- Operationeel omgevingsmanagement gericht op realiseren draagvlak doelen;
- Beantwoorden van bestuurlijke vragen en coördineren evt WOB-verzoeken.

Het verdient aandacht om continu kritisch te zijn op de bovenstaande kostenposten en te blijven zoeken naar efficiënte manieren zowel voor beheer en onderhoud als voor de ondersteuning van bestuur.

Communicatie

De communicatie wordt verzorgd door Recreatie Noord-Holland ondersteunend aan de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer.

(Burger)participatie

Op basis van het brede participatieproces met uiteenlopende bijeenkomsten, gesprekken, de inzet van online-raadpleging in de vorm van de app swipocratie en de inzet van interne en externe deskundigen zijn de ambities voor de toekomst van het RAUM tot stand gekomen. De concept visie ligt nu ter inzage waarbij de belanghebbenden hun zienswijze/reactie kunnen geven.

Vele betrokkenen hebben hun bijdrage geleverd aan de totstandkoming van deze visie (zie hoofdstuk 2 – pagina 12-15). Via participatie, waaronder digitale participatie via de app Swipocratie, is breed getoetst of het recreatieschap alle belangen in het gebied op een juiste manier heeft afgewogen. Ook zijn de participatiesessies gebruikt om de ontwikkeldoelen meer kleur te geven. Dankzij dit proces ligt er een breed gedragen visie die de komende tien jaar duidelijk richting geeft aan de toekomst van het recreatiegebied.

4. Proces en procedure

De deelnemers van het recreatieschap zijn gevraagd vóór 1 april 2021 hun zienswijzen op de conceptvisie kenbaar te maken. Het algemeen bestuur van het recreatieschap zal de zienswijzen vervolgens verwerken in de visie en de visie in hun eerstvolgende vergadering op 23 juni 2021 vaststellen. Nadat de visie definitief is, zal een uitvoeringsprogramma worden opgesteld, waarschijnlijk ook in 2021.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 772861/1557559

Provinciale Staten van Noord-Holland;

overwegende dat het ontwikkelen van de toekomstvisie 2030 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer tot de taken van het recreatieschap gerekend kan worden en de provincie Noord-Holland een deelnemer in de gemeenschappelijke regeling van dit recreatieschap is;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 19 januari 2021;

gelet op:

- de bepalingen, vervat in 'artikel 4: Taken' van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer;
- het advies van de betreffende Statencommissie.

besluiten:

1. In te stemmen met de concept toekomstvisie 2030 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer;
2. In te stemmen met de volgende zienswijzen van de provincie daarop;
 - a. Wij vinden de conceptvisie inhoudelijk goed opgebouwd, leesbaar en vrij concreet. U heeft in de visie duidelijk beschreven wat de recreatiegebieden te bieden hebben en welke kwaliteiten en potenties er aanwezig zijn. Ook de relatie met de aanpalende beleidsterreinen zoals landschap, natuur en cultuur historische waarden komen duidelijk naar voren. Daarom kunnen wij instemmen met deze conceptvisie.
 - b. Wij verzoeken u de uitwerking van de visie binnen de huidige beschikbare financiële middelen van uw recreatieschap te realiseren. U heeft voor het gebied IJ-Z de overtollige reserves bestemd voor de uitvoering van de visie. Deze vinden wij een goede stap. Daarnaast verzoeken wij u kritisch te kijken naar de huidige grote kostenposten zoals beheer en onderhoud en ondersteuning van bestuur. Wij verzoeken u waar nodig taken efficiënter uit te voeren en voor soort beheer alternatieven te overwegen.
 - c. Wij verzoeken u het uitvoeringsprogramma gefaseerd uit te voeren zodat het binnen de beschikbare middelen gerealiseerd kan worden. Bij de uitvoering van projecten de financiële middelen niet aan planvorming maar zo veel mogelijk aan daadwerkelijke realisatie van projecten te besteden. Daarbij te zoeken naar co-financiering en subsidiemogelijkheden bij andere partijen.
 - d. Als laatst verzoeken wij u het trekkerschap van projecten niet bij voorbaat bij het recreatieschap neer te leggen zodat de kosten voor projecten voor het recreatieschap laag blijven. Zo veel mogelijk samenwerking met andere partijen te zoeken.
2. Het dagelijkse bestuur van het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer per brief te informeren over uw zienswijzen.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier